

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКРУТСТВА КРЕДИТНИХ СПІЛОК: ДО ПОСТАНОВКИ ПИТАННЯ

Оскільки фінансова система відіграє важливу роль у розвитку всієї держави, банкрутство будь-якої фінансової установи спричиняє збитки для широкого кола суб'єктів і може призвести до депресивних процесів в економіці загалом. Звичайно, чим більше активи фінансової установи, тим більше може бути розмір завданої шкоди.

Доволі специфічним суб'єктом господарювання в Україні є кредитні спілки, які відносяться до не підприємницьких організацій. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про кредитні спілки» від 20.12.2001 року № 2908-III (Режим доступу до даних - <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2908-14>) кредитна спілка - це неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки.

Кризові явища 2008 і 2010 років добре показали слабкість фінансової системи України. Однією з таких проблем виявилось слабкість кредитних спілок протистояти кризовим явищам. Численне припинення діяльності кредитних спілок в Україні протягом кризових років було негативним явищем і нагально висвітлювало недосконалість механізму правового регулювання (Режим доступу до даних – http://www.comfort.kiev.ua/forum/?col=20&fid=5&m_id=1342&p=0).

Так, відповідно до ст. 9 Закону України «Про кредитні спілки» від 20.12.2001 року передбачає варіанти припинення кредитної спілки. Згідно ч. 1 ст. 9 Закону України «Про кредитні спілки» кредитна спілка припиняє діяльність шляхом її реорганізації (злиття, приєднання, поділу) або ліквідації. В ч. 6 ст. 9 Закону «Про кредитні спілки» згадується, що якщо вартість майна кредитної спілки є недостатньою для задоволення вимог кредиторів, вона ліквідується в порядку, передбаченому законом про банкрутство. Отже, імперативна норма закону, дозволяє стосовно кредитних спілок порушити провадження по справі про банкрутство, незважаючи на те, що Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.1992 № 2343-XII (Режим доступу до даних - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>) регулює відносини у сфері неплатоспроможності лише відносно суб'єктів підприємницької діяльності. Крім того окремі норми Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.1992 № 2343-XII вказують навпаки на неможливість застосування норм даного

закону до припинення діяльності кредитної спілки (ст. 1, 2, 7 та інші, які визначають що боржник - суб'єкт підприємницької діяльності, яким кредитна спілка не являється).

Якщо звернутись до аналізу оновленого Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» то Розділ VII визначає особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності. Звичайно особливості чи механізм банкрутства саме кредитних спілок у ньому не передбачені, враховуючи статус кредитної спілки, між тим провадження щодо банкрутства кредитних спілок йде у загальному порядку.

Виходячи зі змісту ч. 6 ст. 9 Закону України «Про кредитні спілки» боржники обмежені тільки можливістю застосування ліквідаційної процедури. Це звичайно значно знижує можливість захисту боржниками своїх прав та економічних інтересів, так як згідно ч. 6 ст. 9 Закону України «Про кредитні спілки» застосування судових процедур банкрутства (розпорядження майном, санація) не можливе до того моменту, поки вартість майна не буде вистачати для задоволення вимог кредиторів. Тобто замість того, щоб уникати і за можливістю «оздоровлювати» фінансове становище кредитних спілок – законодавець дозволяє застосування судової процедури банкрутства вже у ситуації, коли ліквідація залишається єдиним варіантом розвитку подій.

Підсумовуючи вищезазначене стає зрозумілим, що підхід законодавця до регулювання припинення діяльності кредитної спілки не є послідовним, а норми законів України «Про кредитні спілки» і «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» є не узгодженими. Варто більш чітко визначити порядок застосування і співвідношення цих двох законів України.

Необхідно в Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» включити норми, які б визначали особливості і порядок застосування судових процедур банкрутства неприбуткових організацій, шляхом нового розділу «Особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності». у зв'язку з чим узгодити назву даного закону та підхід законодавця до банкрутства неприбуткових підприємств.